

Romantikens **PARIS**

Häng med till mysiga Montmartre, upptäck ljuvliga Île-Saint-Louis, njut av Saint-Germain's kafékultur och utforska coola Marais. Vi testar delikatesser på Place de la Madeleine, utforskar marknadsgatan Rue Mouffetard och tar pulsen på modekvarteren runt Avenue Montaigne. Välkommen till OS-aktuella Paris!

TEXT MADELEINE JOSTEDT ULRICI FOTO SHUTTERSTOCK

Berthillon på Île Saint-Louis anses av många ha Frankrikes bästa glass. Missa inte deras pistage- eller grand marnier-glass.

Det arkadkantade renässansstorget Place des Vosges i Marais räknas som ett av de vackraste i världen.

Den smördeg, mille-feuille, som vi förknippar med fransk konditorskonst kom ursprungligen från Orienten, via Österrike genom drötnings Marie-Antoinette.

Les Deux Magots på Boulevard Saint-Germain är ett av Paris mest berömda kaféer.

Notre-Dame är ännu under återuppbyggnad efter branden 2019.

Ett av antika Greklands största mästerverk, marmorstatyn Nike från Samothrake från cirka 200 före Kristus, finns på Louvren.

”Detta är platsen för kungar och kejsare, romantiker och revolutionärer, kurtisaner och filosofer, ond bråd död – och ofantligt många kärlekshistorier”

Det är mildt, och luften fylls av vårdoffer – av nya blad på träden, av diesel och av ljummen asfalt. Bilister tutar, en cyklist skriker till åt en fotgängare och tidningsförsäljarna håller tappert stånd mot den digitala världen. Jag kisar mot eftermiddagssolen och tar mig över Pont des Arts – bron i trä och metall som pryds av tusentals kärlekshänglås. Det står M♥D, Loulou♥Julien och mängder av andra namn med ett hjärta mellan sig, och Seines dyiga botten är full av nycklar.

Paris är platsen för all världens drömmar. Detta är platsen för kungar och kejsare, romantiker och revolutionärer, kurtisaner och filosofer, ond bråd död – och ofantligt många kärlekshistorier.

Jag nickar ner solglasögonen över näsan och sneddar upp mot Palais-Royal och Rue de Rivoli. Här huserar den legendariske vintagehandlaren Didier Ludot, vars två ordinarie butiker ligger vägg i vägg i Galerie Montpensier och en tredje, enbart inriktad på ”den lilla svarta”, på andra sidan Palais-Royal. Hos Ludot döljer sig den franska vintagecouturens absoluta mästerverk från Chaneldräkter, Hermès-väskor och Roger Vivier-skor till Diornummer för aftonbruk.

En kasse lättare och en annan kasse tyngre strosar jag vidare längs Rue Saint Honoré i riktning mot Place Vendôme, juvelerarnas högborg och hemvist till lyxhotellens lyxhotell – Hôtel Ritz. Maria Callas gömde sig undan paparazzi bakom dessa dörrar, Coco Chanel höll hov några trappor upp i 20 år och Ernest Hemingway beskrev stället som sinnebild av

livet efter detta. Det var även på Ritz som prinsessan Diana tillbringade kvällen innan hon förolyckades vid Pont de l’Alma i augusti 1997. Men jag har siktet inställt på Place de la Madeleine – finsmakarens paradiset och platsen för några av Frankrikes bästa delikatessbutiker: Maille för senap, Kaspia för kaviar, Maison de la Truffe för Frankrikes finaste svarta tryffel och Marquise de Sévigné för choklad och dragerade mandlar. Här ligger också Hédiard, ett kosmopolitiskt mateldorado och tesalong sedan 1854, och huset Ladurée med sina berömda färgglada makroner.

I skymningen reser jag ännu längre tillbaka i tiden. Louvren tronar som ett vällustigt diadem längs kajen på högra stranden. Det dignande kungliga palatset, sedermera museum genom Napoleons försorg, agerar skyddande hölje åt 35 000 ovärderliga föremål, från grekiskt och romerskt till franskt, orientaliskt, arabiskt och nederländskt. Louvrens egyptiska samling räknas som den finaste utanför Kairo, men museets i särklass mest berömda verk är ”Mona Lisa”. Medan hon inte kräver någon närmare presentation är Leonardo da Vincis övriga 13 dukar och närmare 300 skisser värda en solklar omväg – då slipper du slåss mot vassa armbågar och selfie-pinnar och får dessutom chansen att se hans mästerverk på närmare håll än drygt 20 meter. Särskilt ”Porträtt av en kvinna” kan med sin intensiva blick utmana Mona Lisas leende flera gånger om. Men hon är inte den enda utmanaren i kväll. Louvren har öppet till kvart i tio, och jag dröjer mig kvar hos Nike från Samothrake, vars inneboende dynamik och tekniska briljans enligt vissa överträffar hennes mer berömda

gudinesyster Venus från Milo, även hon här i krokarna. Paris föddes på Île de la Cité – ön mitt i Seine som kanske är mest känd som hemvist åt Notre-Dame, arketyper bland gotiska katedraler, som har varit stängde sedan branden 2019 och beräknas öppna igen i december i år. Nog för att den har sin charm, men ingenting går upp mot Sainte-Chapelle – Ludvig den heliges mästerverk från 1248. Medan bygget av Notre-Dame, som ligger bara 500 meter därifrån, tog nästan tvåhundra år blev detta kapell klart på bara sex år. Det är visserligen betydligt mindre, men att stå i koret, omsluten av den hänförande färgprakten av 15 stycken 15 meter höga målade fönster – de äldsta i Paris – och föreställa sig tidevarv som har kommit och försvunnit under dem är inget annat än svindlande. En blåguldguld stjärnhimmel över det välvda taket är så vackert att hjärtat stannar.

I anslutning till Île de la Cité ligger ännu en mindre ö – den ljuvliga Île Saint-Louis med smala gator kantade av särpräglade specialbutiker, bistroer och konstgallerier. Rue Saint-Louis en l’Île är särskilt minnesvärd, inte minst för läckerheterna på bageriet La Ferme Saint-Aubin och hos den berömde glassmästaren Berthillon. Lunch på Le Saint Régis är ett säkert kort med överparisisk stämning och trevlig personal. Jag avnjuter tonfiskartar, tryffelravioli och en torr rierling och riktar mig sedan nordösterut mot Marais.

Det hade krävts flera veckor för att plöja sig igenom hela utbudet i denna historiska del av staden. Men ett bra ställe att börja är på Place des Vosges, det arkadkantade renässansstorget som räknas till de vackraste i världen med sina 36 gyllenröda tegel- och stenfaser, mansardfönster och talrika gallerier. På nummer 6 skrev nationalskalden Victor Hugo sitt epos ”Samhällets olycksbarn” (Les Misérables), och hans hem är i dag ett välbesökt museum. Den kanske mest särpräglade gatan heter Rue des Rosiers och är ett slags epicen-

trum av judisk kultur i Paris. Texten på skyltarna är på både hebreiska och franska, och män med sefardiska hattar, chasidiska lockar och mosaiska böneattribut varvas med barnrika mammor i peruk och intresserade turister. Den bästa falafeln, strudeln och gefilte fischen får man definitivt i de här krokarna. Känner man för något mer hemtamt är ett besök på Svenska Institutet på Rue Payenne ett härligt alternativ. Här jobbar Caroline och Damien, två urparisare som föll som furor för den svenska kaffekulturen under en resa hit för några år sedan och startade Café Fika. På institutets fridfulla innergård och trädgård kan man mumsa på dammsugare, kanelbullar och mellanrost, medan svenska skulpturer står för utomhusunderhållningen. Några minuters promenad därifrån ligger både Musée Picasso Paris, med den största Picassosamlingen i världen, och Musée Carnavalet på Rue de Sévigné, som hyser merparten av franska revolutionens materiella kvarlevor, från Ludvig XVI:s sista rakskål till en flyktstege som använts vid Bastiljen.

På väg hemåt längs Quai des Grands Augustins måste jag bara slänga ett öga hos bouquinisterna, de världsarvslistade parisiska kajantikvariater med sina grönmålade stånd fulla av affischer, vykort, böcker, tidskrifter, serier och noter. En bit härifrån ligger Shakespeare & Co, den legendariska engelskspråkiga bokhandeln på Rue de la Bûcherie. När den öppnade för hundra år sen var den även bokförlag och mötesplats för många av sin tids litterära storheter. James Joyce gav ut första upplagan av ”Odysseus” här 1922, Henry Miller kallade den ”böckernas underland” och Ernest Hemingway, F Scott Fitzgerald, Gertrude Stein och Ezra Pound är ett axplock av de författare som sammanstrålade här nära nog dagligen. I dag extraknacker Jane Wylders, 23, från Stretoria på konstavdelningen några hänger i månaden. Hon studerar franska vid Sorbonne och bor tillsammans med tre andra studenter i en 1,5:a i den familjevänliga förorten Villeneuve- >>

Gågatan Rue Mouffetard är en av de äldsta och mest pittoreska marknadsstråken i Paris.

Café de Flore var på 1950-talet ett ineställe för konstnärer och intellektuella som Salvador Dalí, Jean-Paul Sartre och Simone de Beauvoir.

Le Procope, Paris äldsta ännu verksamma kafé och restaurang, öppnade 1686.

Jim Morrisons grav på Montmartres kyrkogård är en vallfartsort för The Doors-älskare. Här ses ett fan vattna blommorna med bourbon.

”Ett strövtåg nerför ’La Mouffe’ är en fröjd för alla sinnen, med bakverk, ostar, skaldjur och mängder av matställen”

» le-Roi, även det en möjlighet att studera fransk kultur, tycker Jane:

– Vi hyr hos en jättetrevlig familj, så det är fantastiskt att få se hur vanliga människor lever. Alla bor inte i Montmartre eller i 16:e arrondissementet.

16:e arrondissementet är området väster om Triumfbågen och Place de l’Étoile, som räknas till de mest välbärgade stadsdelarna i Europa. Och visst är det få förunnat att bo där, men man kan ju låtsas. Hotellet Saint James Paris, som har både Michelinstjärna och Guerlainspa, praktfulla trädgårdar och storslagna fontäner erbjuder en fullskalig urban slottsupplevelse, och man måste ju inte hyra rum – eftermiddagste, middag eller en cocktail fungerar lika bra. Just här ska jag träffa madame Hublot, en gång sömmerska åt Christian Dior, och diskutera gårdagens förvärv hos Didier Ludot.

På madame Hublots inrådan ägnar jag nästa dag åt den berömda ”gyllene triangeln”, området runt Avenue George V, Champs-Élysées och Avenue Montaigne. Den senare är haute couturens högberg på jorden sedan hundra år, med giganter som Chanel, Balenciaga, Yves Saint Laurent och Christian Dior (vars lokaler även är museum numera) på meritlistan. Utanför Hôtel Plaza Athénée blev den legendariska spionen

Mata Hari gripen i februari 1917, iklädd en ostrongrå klänning, hatt och handskar. Avenue Montaigne förpliktigar.

De absoluta motpolerna till de här trakterna är Saint-Germain-des-Prés och Quartier Latin, Paris lärocentrum sedan mer än 700 år. Det är fortfarande fullt av studentbokhandlar, kaféer och jazzklubbar. Områdets västra gräns är livliga Boulevard Saint-Michel, och i söder ligger Luxembourgträdgårdens fridfulla grönska. Med tanke på den historiskt torftiga genomsnittsnivån på bostadsfronten i Paris är det inget nytt fenomen att man gärna träffas på kafé. Stolarna är vända utåt för att samtliga i sällskapet ska kunna se på folk. De mest berömda ställena på Boulevard Saint-Germain är Les Deux Magots, där Oscar Wilde, Pablo Picasso och Albert Camus var stamgäster, och konkurrenten Café de Flore, några stenkast därifrån och även det ineställe för konstnärer och intellektuella sedan 1920-talet. Här satt Salvador Dalí, Jean-Paul Sartre och Simone de Beauvoir nära nog dagligen. Och faktiskt gör dagens franska intellektuella och kreativa stjärnor detsamma. Nära ljuvliga, halvcirkelformade lilla Place de l’Odéon ligger mytomspunna Le Procope, Paris äldsta ännu verksamma kafé och restaurang, som öppnade 1686. Här har upplysningsfilosoferna, revolutionärerna och de stora författarna samlats – och i dag är det turisterna som sitter här.

Den underbara lilla trånga marknadsgatan som leder till Place de la Contrescarpe heter Rue Mouffetard och är en av de äldsta och mest pittoreska i Paris. Ett strövtåg nerför ”La Mouffe” är en fröjd för alla sinnen, med bakverk, ostar, skaldjur och mängder av matställen. I korsningen mot Rue du Pot står en dricksvattenfontän från 1624. Den är i bruk, men vattnet ser lite skumt ut. Jag köper mig en Evian.

Att vakna mellan stärkta franska lakan och pastoralt rosamönstrade väggar på lilla Hôtel Prince de Conti för att vila blicken mot takåsarna på Rue Guénégaud på vänstra stranden borgar för själsfrid under dagen. Laddad för en rejäl dos impressionism, stärkta lärmuskler och gravstenar planerar jag in ett besök på Musée d’Orsay efter frukost – en ombyggd järnvägsstation, tillika impressionismens högberg på jorden en kort promenad från mitt hotell. Här hänger klassiska verk som ”Frukost i det gröna” av Manet, ”Näckrosor” av Monet och ”Sovrum i Arles” av van Gogh, liksom mängder av verk av Renoir, Gauguin och Toulouse-Lautrec. Den som har sett Baz Luhrmanns film ”Moulin Rouge!” eller musikalen med samma namn lär minnas honom som en av de konstnärer som levde bohemliv i förra sekelskiftets Montmartre. Gillar man å andra sidan filmen ”Amélie från Montmartre” kanske man vill ta en

promenad i hennes fotspår. Som tur är erbjuds en uppsjö guidade turer i den älskade stadsdelen runt Sacré-Coeur, ett av Paris mest fotograferade motiv. Härifrån har man en av stadens i särklass bästa panoramautsikter, särskilt i solnedgången, och vill man slippa trapporna går bergbanan från Rue Foyatier, nära Square Louise Michel. Precis runt hörnet ligger osannolikt pittoreska – om man duckar väskförsäljare och gatukonstnärer – Place du Tertre, som på 130 meters höjd är Paris högsta punkt.

Montmartres kyrkogård är en av Frankrikes mest berömda. Här vilar konstnärer som Renoir, Manet, Modigliani och Degas, författare som Balzac, Stendhal och Dumas, kompositörer som Hector Berlioz och Jacques Offenbach och filmmakaren François Truffaut, för att ta några exempel. Men det finns en ännu mer välbesökt begravningsplats i Paris: Père-Lachaise i 20:e distriktet. Här vilar så skilda namn som Oscar Wilde, Édith Piaf, Sarah Bernhardt, dansösen Isadora Duncan, filmstjärnan Yves Montand och den geniförklarade franske 2000-talsartisten DJ Mehdi, och många andra.

Men en grav är mer besökt än alla andra. Här ligger några cigarettpaket och massor av färskblommor, en flaska whisky lutar sig mot gravstenen, en hatt hänger från kanten, några förslutna brev tyngs ner av en sten och ett porträtt ser forskande på sin publik. Några ungdomar, antagligen födda en bit in på 2000-talet, sitter i halvcirkel och spelar gitarr och äter korv tillsammans vid rockstjärnan Jim Morrisons grav. Tillsammans i dess eviga förgänglighet glömmer de för ett ögonblick bort att de är i Paris. ◆

SE & GÖRA

MONTMARTRE

Bohemliv & bästa vyn

Montmartre var konstnärernas och bohemernas tillhåll runt förra sekelskiftet. Vyn från kyrkan Sacré-Coeur är en av Paris mest fotograferade med panoramautsikt över staden.

parisjetaime.com/eng/article/montmartre-village-in-paris-a728

MARAIS

Picasso och svensk fika

På Musée Picasso Paris finns den största Picassosamlingen i världen, på Rue des Rosiers äter du Europas bästa falafel och på Svenska Institutet kan du köpa svensk fika.

parisjetaime.com/eng/article/exploring-the-marais-a1070

PÈRE-LACHAISE

Kändiskyrkogård

Kanske världens mest berömda kyrkogård. Här vilar bland andra Oscar Wilde, Edith Piaf och Molière. Välskyttat med många besökare – de flesta till The Doors-sångaren Jim Morrisons grav.

Chemin des Anglais
pere-lachaise.com
[pere-lachaise-cemetery](https://pere-lachaise-cemetery.com)

SHOPPING & NÖJEN

DIDIER LUDOT

Fransk vintagelyx

Hos kungen av franskt vintagemode, Didier Ludot finns Chaneldräkter från 1950-talet, Courrèges-stövlar, afton- och cocktailklänningar och så klart Hermès odödliga Birkin- och Kelly-väskor.

20, Galerie de Montpensier
visitparisregion.com/en/didier-ludot

AVENUE MONTAIGNE

Modehusens paradgata

Här samlas de största skraddarna, skomakarna och kreatörerna inom fransk haute couture: Dior, Yves Saint Laurent, Céline och Hermès. Diormuseet är en av höjdpunkterna, liksom te på Hôtel Plaza Athénée.

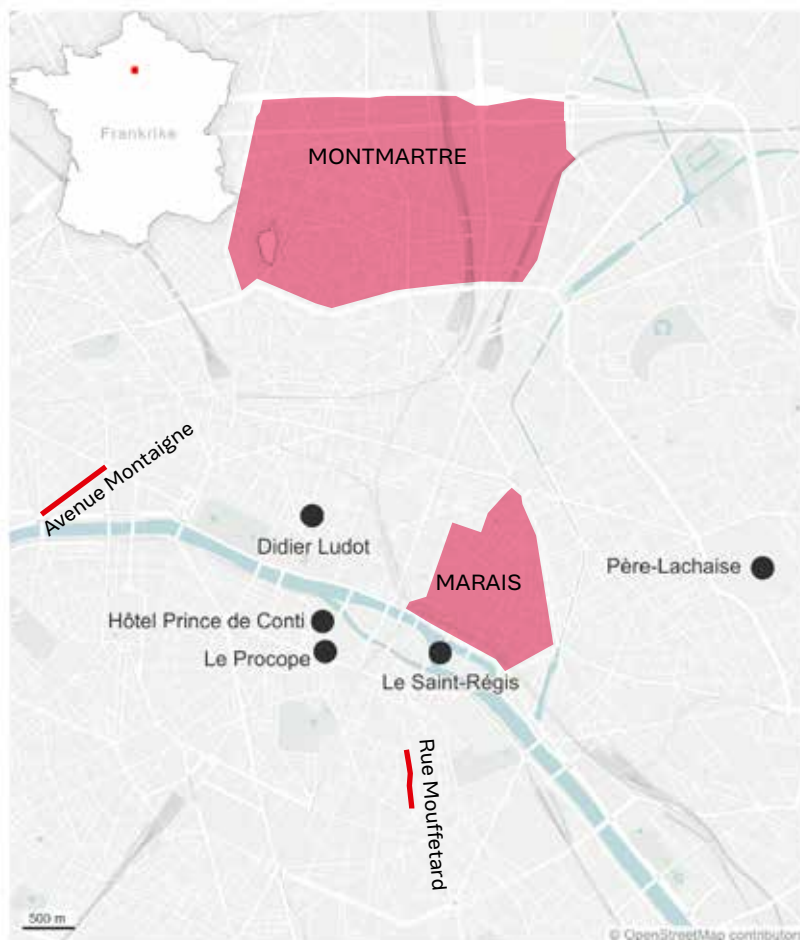
avenuemontaigneguide.com

RUE MOUFFETARD

Parisarnas marknadsgata

Den här sluttande gågatan kallas "La Mouffe" av parisarna och är en av stadens äldsta och mest pittoreska. Här finns en marknad som erbjuder det kanske största utbudet av färsk frukt, grönt och skaldjur i Paris. Bäst att komma efter klockan nio men före lunch, eftersom många stånd har stängt under eftermiddagen.

rue-mouffetard.com

ÄTA & DRICKA

LE PROCOPE

Filosofernas ställe

Paris äldsta ännu öppna restaurang, kafé och glassbar. Le Procope blev tidigt filosofernas mötesplats, sedermera revolutionärernas. Fantastiska interiörer och himmelsk meny.

13, Rue de l'Ancienne Comédie
procope.com/en

LE SAINT-RÉGIS

Parisisk stämning

Minnesvärt ställe på ljuvliga ön Saint-Louis. Extremt parisisk stämning och trevlig personal, vilket inte är helt vanligt. Missa inte deras tryffelravioli och tonfisktartar med avokado.

6, Rue Jean du Bellay
lesaintregis-paris.com

BO BRA

HÔTEL PRINCE DE CONTI

Trestjärnigt vid Louvren

På vänstra stranden gömmer sig denna lilla pärla i sex knarrande våningar. Välj själv stil på rummet från gammaldags till hypermodernt. Dubbelrum från 2300 kr.

8 Rue Guénégaud
prince-de-conti.com/en

RESFAKTA

Res hit: Tåg via Köpenhamn och Hamburg (fem byten). SAS, Norwegian, Transavia och Air France flyger direkt från Stockholm och Köpenhamn till Paris, Air France även från Göteborg.

Bästa tiden: Våren.

Tidsskillnad: Ingen.

Språk: Franska.

Valuta: Euro (EUR).

Prisnivå: Dyrare än i Sverige. Paris har 154 på Forex storstadsindex (Stockholm 100).

Ta dig runt: Innerstaden är ganska kompakt. Man tar sig lätt runt till fots om man inte vill åka buss eller tunnelbana. Det finns city-bikes att hyra på velib-metropole.fr/en för 55 kronor per dygn.

Bra att veta: Ta med kontanter – många mindre butiker och marknader tar inte kort! **Läs mer:** parisjetaime.com/eng